

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОСТОРОВА ЕКОНОМІКА

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Просторова економіка
Викладач (-і)	Ткач Олег Володимирович, д.е.н., проф. менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380957059731
Е-mail викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни становлять загальні закономірності розвитку просторових систем різноманітних рівнів та масштабів, процеси управління просторовими економічними системами та забезпечення їх сталого розвитку.</p> <p>У процесі вивчення дисципліни передбачається набуття студентами глибоких теоретичних знань з питань концепції, стратегії та тактики управління аспектами просторового економічного розвитку; опанування студентами методичним інструментарієм розроблення та реалізації змісту просторового економічного розвитку; оволодіння навичками просторового розвитку, набуття навичок оцінки економічної ефективності та наслідків впровадження управлінських рішень в просторовому розвитку.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи просторової економіки. 2. Основи управління розвитком просторових систем. 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Просторова економіка - навчальний курс, метою якого є засвоєння знань щодо теоретичних основ управління розвитком просторових систем, узагальнення досвіду їх використання.</p> <p>Метою викладання навчальної дисципліни «Просторова економіка» є формування у студентів системних знань і розуміння концептуальних основ дослідження сутності значення управління розвитком просторово-економічних систем, виявлення сучасних критеріїв, розробки основ управління сталим розвитком просторово-економічних систем; розкриття змісту, значення та особливостей планування процесів сталого розвитку просторово-економічних систем, просторової організації, просторового регулювання, контролю та мотивації.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> етапи розвитку, концепції, основні принципи, види та методи теорії просторової економіки; розуміти сутність управління просторово-економічними системами; засвоїти понятійний апарат, що застосовується в практиці; завдання, функції та організацію економіки простору; зміст зарубіжного досвіду щодо управління просторово-економічними процесами; причинно-наслідкові процеси, пов'язані з просторово-економічними процесами; основні погляди регіоналістики стосовно просторової концепції; методи аналізу та моделювання структури й динаміки розвитку просторово-економічних систем; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізувати економічну ефективність функціонування просторово-економічних систем; застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності; визначати сутність і роль, форми просторового управління; обґрунтовувати зміст та перспективи просторового планування; 	

проводити аналіз просторової організації.					
4. Компетентності					
<p>ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p>					
5. Результати навчання					
<p>ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p> <p>ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.</p> <p>ПРН 7. Виявляти навички організаційного проектування.</p> <p>ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.</p>					
6. Організація навчання					
Обсяг навчальної дисципліни 180 год					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
Лекції		28			
семінарські заняття		32			
самостійна робота		120			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
5	073 Менеджмент	3	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Просторові системи: сутність, динаміка та пріоритети розвитку Ознаки питання «система», «просторова система», «просторово-економічна система», просторова взаємодія, формування просторово-економічної системи	Лекція, семінарське заняття	1,13,15	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Теоретичні основи просторової концепції економічного розвитку. Економічні теорії постіндустріального суспільства, теорії економічних циклів.	Лекція, семінарське заняття	1,3,7	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	4 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Особливості сучасних глобальних процесів. Процеси інтернаціоналізації економіки, розвиток корпоративного сектору, транснаціональні корпорації	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Кризові явища - невід'ємний елемент сучасної економіки.	Лекція, семінарське заняття	5,6,7,8,1 3,15	Опрацювати лекційний матеріал,	3 бали	До наступного заняття за

Особливості циклічних кризових явищ, історія світових кризових явищ, регіональні хвилі кризових процесів			підготуватися до семінарського заняття		розкладом
Тема 5. Теоретичні основи розвитку поняття конкурентоспроможності Визначення поняття «конкурентоспроможності» та зміна підходів до цього визначення, підходи ордолебіралізму, монетаризма, інституціоналізму та інших течій.	Лекція, семінарське заняття	2, 5,6,7,8	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Еволюція поняття та теорії сталого просторового розвитку. Основні етапи розвитку поняття сталого розвитку, причини, умови та перспективи сталого розвитку просторових систем, особливості просторового порядку та просторового розвитку	Лекція, семінарське заняття	1,9,10	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Інтеграція міжнародних інтересів сталого просторового розвитку. Еволюція міжнародних форм просторової інтеграції, просторова організація європейських країн, особливості європейської хартії облаштування території, перспективи європейського просторового розвитку.	Лекція, семінарське заняття	1,5,7,10	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Критерії та передумови сталого просторового розвитку регіонів України. Основні критерії сталого просторового розвитку, причини і наслідки диференціації якості життя населення	Лекція, семінарське заняття	1,7,11	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Регіональний просторовий розвиток невід’ємна складова формування загальнодержавної просторової	Лекція, семінарське заняття	4,5,7,8	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до	3 бали	До наступного заняття за розкладом

<p>системи. Концепція загального просторового устрою, основна проблема просторового розвитку, умови сталого розвитку просторових систем.</p>			семінарського заняття.		
<p>Тема 10. Засади управління розвитком просторово-економічних систем. Зміст системи територіальної політики адміністративного устрою, національна стратегія сталого розвитку, зміст управління розвитком просторово-економічних систем, просторове планування.</p>	Лекція, семінарське заняття	1,6,7	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 11. Основи управління проектами сталого розвитку системних суб'єктів. Управління сталим розвитком просторової системи, основи управління проектами, проектне управління сталим розвитком,</p>	Лекція, семінарське заняття	1,8,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 12. Діагностика сталого розвитку просторово-економічних систем. Якість життя в регіоні. Структура та зміст якості життя населення регіону.</p>	Лекція, семінарське заняття	4,5,7,9	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 13. Проектний аналіз регіонального розвитку. Схематичний аналіз регіонального простору. Забезпечення сталого розвитку просторово-економічних систем, методи економіко-математичного моделювання.</p>	Лекція, семінарське заняття	3,4,6,9,19,23,24	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	3 бали	До наступного заняття за розкладом
<p>Тема 14. Конкурентоспроможність підприємства та логістичне адміністрування просторових систем. 1. Логістичний аутсорсинг 2. Логістичний консалтинг 3. Концепції побудови логістичних систем управління. 4. Мережеві технології управління.</p>	Лекція, семінарське заняття	5,20,21,22,23,24	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	3 бали	До наступного заняття за розкладом

Тема 15. Структура управління та планування економічної системи. Організаційна структура управління. Просторово-економічне планування. Особливості організації міського простору.	Лекція, семінарське заняття	4,5,6,19, 23,24,25	Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	3 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 16. Організація просторово-економічного транскордонного та міжрегіонального розвитку. Прикордонне та транскордонне співробітництво. Механізм регулювання та мотивації розвитку просторово-економічних систем.	Лекція, семінарське заняття	5,20,21,2 2,23,24	Опрацювати лекційний матеріал.	3 бали	

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p>				

Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Теми 1-16	
поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання		
Теми 1-16	Теми 1-16	Теми 1-16		
30	10	10		
50			50	100

	<p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв'язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>
Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Розробляє та оформляє роботу на одну з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональний просторовий розвиток невід'ємна частина формування загальнодержавної просторової системи.. 2. Просторова регіональна системи в контексті глобальної конкуренції. 3. Просторова конкурентоспроможність в системі регіонального ациклічного регулювання. <p>Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>

8. Політика курсу

Політика курсу є студентоорієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері логістики як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академічної заборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (<https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій>). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua>).

9. Рекомендована література

1. Ткач О.В., Беленький Ю.С., Мікула Н.А. Конкуренстоспроможність прикордонних територій, економічні механізми забезпечення // Колективна монографія. Відп. ред. д.е.н., проф. Беленький Ю.С. – Львів, 2009. – 365 с.
2. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: глобальні тенденції та циклічні взаємовпливи // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2010. – 458с.
3. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. – 462с.
4. O. Tkach The oriental-economical systems: global and regional aspects, influences and development// Monograph \ Oleg V. Tkach. – First edition.- Ivano-Frankivsk : HSEE “The V. Stepanyuk Precarpathian National University”, 2013, - 266 p.
5. С. Марковський, Н. Мікула, А. Ткачук, В. Толкованов Конкуренстоспроможність територій – К : Легальний статус, 2011. – 252 с.
6. Концептуальні засади формування і оцінки фінансового потенціалу регіону: / Козоріз М. А. ; НАН України Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2011 . -99 с.
7. O. Tkach / The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system Innovation Process Management in Ukraine: problems commercialization of scientific and technical developments: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. - Lvi– : LLC “Rastr-7”, 2018 -266 p.
8. Валюх А.М. Формування державної стратегії розвитку природного капіталу України. Рівне, 2018. 438 с
9. Валецький О. Роль державної культурної політики в реалізації реформ в Україні // Стратегічні пріоритети. 2016. № 3 (40). С. 140, 141.
10. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні. Підручник. 2017. 360 с
11. Мамчур Г.В. Теорія та історія державної служби: навч. посібник; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Київський університет, 2017. 359 с.
12. Придиус Л.В. Управління якістю державної служби України: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 280 с.
13. Теорії, технології та особливості реалізації адміністративних реформ у стрижневих країнах світу: монографія / автор. кол.: В.І. Шарий, О.В. Черевко, В.М. Мойсієнко. Черкаси, 2017. 316 с.с.
14. Афанасьєв М. В. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону : монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведян та ін. ; [за заг. ред. канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 472 с.
15. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційноправові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – К. : Парламентську вид-во, 2007. – 540 с.
16. Кучабський О. І. Територіальне управління в Україні в умовах реформ : навч. посібн. / О. І. Кучабський. – К. : Астролябія, 2010. – 304 с.
17. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид. ХарPI НАДУ "Магістр", 2006. – 196 с.
18. Зозуля С. В. Територіальна організація влади в Україні : навч.-метод. посібн. / упор. С. В. Зозуля ; Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних установ і організацій. –

Чернігів : ЦППК, 2009. – 68 с.

19. Пак Н. Т. Регіональна економіка: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 326 с

20. Ковбасюк Ю.В. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с

21. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

22. Павліха Н.В. Управління сталим розвитком просторових систем: теорія, методологія, досвід: Монографія. – Луцьк: Волинська обласна друкарня. 2006- 380 с.

Викладач _____ **Гринів Л.В.**